

به دانش بزرگ و به همّت بلند

جشن نامه
استاد احمد سمیعی (گیلانی)

به اهتمام سایه اقتصادی نیا

انتشارات هرمس

انتشارات هرمس

تهران، خیابان ولی عصر، بالاتر از میدان ونک، بعد از برج نگار، شماره ۲۴۹۳، تلفن: ۸۸۷۹۵۶۷۴
مجموعه ادب فکر - جشن نامه ها و یادنامه ها ۸

به دانش بزرگ و به همت بلند
جشن نامه استاد احمد سمیعی (گیلانی)

به اهتمام سایه اقتصادی نیا
طرح جلد: واحد گرافیک هرمس

چاپ اول: ۱۳۹۳

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه انتشارات فروش
همه حقوق محفوظ است.

عنوان و نام پدیدآور: به دانش بزرگ و به همت بلند: جشن نامه استاد احمد سمیعی (گیلانی)

به اهتمام سایه اقتصادی نیا

تهران: هرمس، ۱۳۹۳.

مشخصات نشر: مشخصات ظاهری: ۴۳۰-۱ ص. - (مجموعه ادب فکر - جشن نامه ها و یادنامه ها: ۸)

شابک: 978-964-363-851-2

وضعیت فهرست نویسی: قیفا

موضوع: سمیعی، احمد، ۱۳۹۹ - یادنامه ها

موضوع: ویراستاران - ایران

شناسه افزوده: اقتصادی نیا، سایه، ۱۳۵۴ -

رده بندی کنگره: ۱۳۹۱ ب ۸ ص / ۱۴۹/۹ PN

رده بندی دیویی: ۷۰/۴۱۰۹۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۰۴۱۸۰۵

فهرست

۱	مقدمه
۵	یادداشت
زبان و ادب فارسی	
۹	واژگانی که می‌فهمیم؛ واژگانی که به کار می‌بریم غلامعلی حدّاد عادل
۲۳	شیخ با چراغ در روز روشن فتح‌الله مجتبائی
۳۱	ذوب‌حزین، مشکل بزرگ عروض قدیم ابوالحسن نجفی
۴۳	اشعار تازه‌ای از عسجدی علی‌اشرف صادقی
۵۱	زبان، گونه، گویش و لهجه: کاربردهای بومی و جهانی محمد دبیرمقدم
۸۷	قرآنیات بیهقی محمدجعفر یاحقی
۱۰۱	وجه نامگذاری در زبان فارسی علاءالدین طباطبائی
۱۱۳	اخلاق و زیباشناسی در شعر حافظ سعید رضوانی
۱۱۹	نگاهی به نصاب الصبیان از منظر رویکردهای نوین آموزش واژه شهین نعمت‌زاده

- ۱۳۱ پران وزیر ناقص عقل
سید مهدی سمائی
- ۱۳۹ مقایسه قافیه در اقوال ایزدی‌ها با کلامات یارسان (اهل حق)؛ در پرتو برخی سروده‌های ایرانی غربی
امید طیب‌زاده
- ۱۵۱ بررسی روش شناختی آثار دکتر محمد معین
ژهر نادپور احمدرضی
- ۱۷۳ زندگی، آثار و اندیشه‌های دانشمند فرزانه «پروفسور فضل‌الله رضا»
هادی قلیزاده جوربابی

درباره استاد

- ۲۰۵ وضع ادبیات داستانی در ایران
علی محمد حق‌شناس
- ۲۱۷ سی سال با استاد
سیدعلی آل‌داود
- ۲۲۵ استاد سمیعی و ادبیات معاصر
حسن میرعابدینی
- ۲۲۷ ویراستار تمام‌عیار
علی صلح‌جو
- ۲۴۳ نامه سردبیر
معصومه معدن‌کن
- ۲۵۳ استاد سمیعی، دیدرو، ژاک و من!
مینو مشیری
- ۲۵۷ درخت هنر
جعفر شجاع کیهانی
- ۲۷۳ دریاب ما را تا دریابی
حکیمه دسترنجی

نگارش و ویرایش و ترجمه

- ۲۸۳ ویراستار پرستار متن است
بهاء‌الدین خز مشاهی
- ۲۹۹ احمد سمیعی و ادبیات فرانسه
طهمورت ساجدی

۳۲۱ نظری اجمالی بر ترجمه‌های استاد سمیع در فرهنگ آثار
آرژو رسولی

۳۳۱ نوآوری در حوزه نگارش
سایه اقتصادی‌نیا

گیلان‌شناسی

۳۴۳ پژوهشی در دیوان شرفشاه دولایی
محرم رضایتی کیشه‌خاله / محمدکاظم یوسف‌پور / حورا فهرمانی صغیر

۳۶۹ توصیف پیشوندهای فعلی زبانهای گیلکی، تالشی و تاتی
جهاندوست سبزعلی‌پور

۴۰۱ فعلهای پیشوندی در گویش رودبار
علی‌علیزاده جوبنی

۴۱۷ نگرشی مقایسه‌ای میان تالشی و گالشی
علی رفیعی جیردهی

۴۳۵ تصاویر

مقدمه

رابطه من با استاد، احمد سمیعی (گیلانی)، از سال ۱۳۷۸ آغاز شد، وقتی لیسانسم را در رشته ادبیات فارسی گرفته و از دانشگاه گریخته بودم. در جست‌وجوی هوایی تازه، در دوره ویرایش و ترجمه مرکز نشر دانشگاهی ثبت نام کردم و، در فرصتی یگانه، افتخار شاگردی نسلی از مترجمان، ویراستاران، و متخصصان حوزه قلم و کتاب نصیب شد که برای نسل فقیر و جامانده من همچون تعبیر رؤیا بود. دوره‌های آن سالهای مرکز نشر دانشگاهی یک Course واقعی به معنای دقیق غربی آن بود. استادان برجسته‌ای چون نجفی، سمیعی، سامعی، میرعابدینی، آذرنگ، مرادی، صلح‌جو و مرحوم محمدعلی حمیدرفیعی دست‌به‌کار پرورش استعداد و تربیت آشنایان حوزه کتاب بودند و در برنامه‌ای فشرده و دقیق حجم عظیمی از اطلاعات و تجربیات خود را در اختیار شرکت‌کنندگان قرار می‌دادند.

آشنایی با استاد سمیعی از آن مرکز آغاز شد، اما بدان ختم نشد. در سال ۱۳۸۳، همزمان با تشکیل گروه ادبیات معاصر در فرهنگستان زبان و ادب فارسی، به دعوت ایشان به همکاری با این گروه فراخوانده شدم و این همکاری تا امروز ادامه دارد.

رابطه تنگاتنگ ده پانزده ساله من با استاد، مانند همه روابط انسانی دیگر، به دور از فراز و نشیب نبوده اما سالها همکاری هر روزه با ایشان، ضرباهنگ کاری و سلیقه و علائق ما را به هم نزدیک کرده است: وقتی نوشته‌ای را پیش‌تر از آن که او بخواند می‌خوانم، می‌دانم لب به تحسین خواهد گشود یا انتقاد. در تصمیم‌گیریهای مدیریتی و

شیوه اداره طرحهایی که سرپرستی می‌کند، درس را، به قول معروف، فوت آب شده‌ام و کمابیش تشخیص می‌دهم چه «می‌خواهد» و چه «نمی‌خواهد». اختلاف نظر هم هست؛ هرچه باشد، او رئیس است و من شاگردی که به هیئت همکار درآمده و، در این گونه موارد، کیست که جز گردن‌نهادن چاره‌ای دیگر جسته باشد؟! لذا بی‌تعارف و بدون هرگونه فروتنی ریاکارانه بگویم، وقتی فکر تدوین جشن‌نامه‌ای برای استاد سمیعی جرّقه زد، افتخارش را از آن این شاگرد کوچک می‌دانستم.

اما کار به همین سادگی نبود. استاد سمیعی از تشریفات، نه تنها روی گردان، که با آن شدیداً مخالف بود. از جلسات رونمایی کتاها و بزرگداشت‌های پر کُر و فر گریزان بود و به این امور روی خوش نشان نمی‌داد. با تدوین جشن‌نامه هم چنان مخالفت کرد که دیگر ترسیدم بی‌اش را بگیرم، مبادا آزرده شود. اما فکرش از ذهنم بیرون نرفت، تا اینکه با کلکی کوچک و تقلبی ظریف توانستم کار را پیش ببرم.

دانشگاه گیلان در سال ۱۳۸۷ نکوداشت صمیمانه و بهنگامی در تجلیل از مقام علمی استاد برپا کرده بود؛ اما مجموعه مقالات آن همایش چندین سال کنار مانده و منتشر نشده بود. با کسب اجازه از استاد و دبیر آن همایش، جناب آقای یوسف پور، شماری از مقاله‌های ارائه شده را انتخاب کردم و پایه کتاب را بر آن نهادم. سپس، با دعوت از دیگر نویسندگان و سروران محترمی که در آن همایش حضور نداشتند، به غنای مجموعه اولیه افزودم. اینک نتیجه کار، به صورت مجموعه پیش‌رو، به حضور محترم استاد و دوستان ایشان تقدیم می‌شود.

مجموعه را در چهار فصل مرتب کرده‌ام و کوشیده‌ام این فصول نشان‌دهنده حوزه‌های اصلی کارنامه علمی استاد سمیعی باشد. این مقالات در نزدیک‌ترین زمینه‌ها به کار تخصصی ایشان نگاشته شده است. در فصل دوم، مقالاتی را گنجانده‌ام که درباره شخص استاد سمیعی و جنبه‌های گوناگون آراء و آثار ایشان به رشته تحریر درآمده است. مقاله‌ها، جز در یکسان‌سازی شیوه ارجاعات و برخی قواعد دستورخط، دستخوش تغییر و ویرایش نشده‌اند و به همان شکل مطلوب نویسندگان به چاپ رسیده‌اند.

از پژوهشگرانی که مقالاتشان در همایش نکوداشت استاد سمیعی در گیلان ارائه شده اما در این مجموعه درج نشده عذرخواهی، و از سرورانی که دعوت مرا برای

پیوستن به این حلقه علمی صمیمی پذیرفتند تشکر می‌کنم. نیز از همکارانم در فرهنگستان زبان و ادب فارسی، که در مراحل آماده‌سازی، نمونه‌خوانی و حروفنگاری مجموعه حاضر مرا یاری کردند، ممنونم. و سرانجام، از مدیر گرامی نشر هرمس، جناب آقای ساغروانی، که پیشنهاد انتشار این مجموعه را بی‌درنگ پذیرفتند و از هیچ‌گونه مساعدت و همفکری دریغ نفرمودند بسیار سپاسگزارم.

سایه اقتصادی‌نیا